

економісти та інші фахівці в галузі розвитку продовжують оцінювати взаємодію різних економічних змінних і те, як вони виявляються у правових та квазіправових рамках.

Цілі сталого розвитку, ухвалені на Саміті ООН наприкінці 2015 року, пропонують вичерпний і загальноприйнятій підсумок найважливіших соціально-економічних та екологічних проблем сучасного світу. Таким чином, названі цілі можуть допомогти нам оцінити корисність різних економічних альтернатив. Погляд крізь призму цілей сталого розвитку може допомогти нам зрозуміти слабкі сторони наших поточних конституційних структур і дати нам уявлення про те, як ми можемо реагувати на виклики нашого часу.

Список використаних джерел:

1. Elster J. The Impact of Constitutions on Economic Performance. *Proceedings of the World Bank Annual Conference on Development Economics 1994*. Washington, DC: The International Bank for Reconstruction and Development/The World Bank, 1995. URL: <http://documents.worldbank.org/curated/en/614651468765582440/pdf/multi0page.pdf> (дата звернення: 23.10.2023).

2. Constitutional Design and the Promotion of Economic Growth and Competitiveness. *Charter Change Issues Brief No. 4*. November 2019. 13 p. URL: <https://www.idea.int/sites/default/files/publications/constitutional-design-and-promotion-of-economic-growth.pdf> (дата звернення: 23.10.2023).

ОПОДАТКУВАННЯ ІТ-ДІЯЛЬНОСТІ ЯК ПЕРЕДУМОВА ДОСЯГНЕННЯ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Солодан Катерина Володимирівна,
доктор філософії (PhD),
асистентка кафедри публічного права
юридичного факультету
Чернівецького національного
університету імені Юрія Федьковича

Сучасний етап розвитку суспільства характеризується вражаючими змінами в усіх сферах життєдіяльності індивідів. Ці зміни є взаємопов'язаними і динамічними, а їх наслідки непередбачувані. Багато таких трендів є загрозами для подальшого розвитку суспільства. Сталий розвиток – це раціональний вектор розвитку сучасного світу [2].

Термін «сталий розвиток» (англ. sustainable development) був закріплений на Конференції ООН з питань навколишнього середовища і розвитку, де його було визначено як розвиток суспільства, що задовольняє існуючі потреби без нанесення шкоди майбутнім поколінням [2]. Основою

сталого розвитку є економічні та екологічні інтереси суспільства. Порушення рівноваги між ними впливає на погіршення якості життя [4]. Сучасні умови вимагають від всіх скорочувати споживання ресурсів, переходити на інші види матеріалів та джерел енергії, впроваджувати прогресивні ресурсонемісткі безвідходні технології, зменшуючи навантаження на довкілля та здоров'я людини [4]. Серед 17 цілей сталого розвитку, на нашу думку, необхідно виділити Ціль 8. Сприяти тривалому, інклюзивному та збалансованому економічному зростанню, повній і продуктивній зайнятості та гідній роботі для всіх; Ціль 9. Створити життєстійку інфраструктуру, сприяти інклюзивній і збалансованій індустріалізації та заохочувати інновації; Ціль 17. Зміцнити засоби впровадження та активізувати Глобальне партнерство для реалізації цілей збалансованого розвитку.

30 вересня 2019 року Президент України підписав Указ «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» [5]. Відтак сталий розвиток – єдиний можливий шлях для розвитку економіки, громадянського суспільства і держави в напрямі зростання рівня та якості життя населення, додержання конституційних прав і свобод людини [7].

Варто погодитись із Федуловою Л.І. в тому, що масштабний вплив сучасних технологій на розвиток усіх процесів життєдіяльності дає підстави констатувати, що впродовж останніх років набуває все більшого поступального характеру ключовий глобальний універсальний тренд – цифровізація, який згідно з прогнозами суттєво змінить у майбутньому всі сфери суспільного життя [6]. Сучасна епоха характеризується інноваціями, коли передові технології (хмарні, розвиток засобів збору й аналізу «Big Data», краудсорсинг, біотехнології, безпілотні автомобілі, 3D-друк, криптовалюти «Bitcoin», технології «Blockchain» та ін.) радикально змінюють різні сфери економіки й суспільство в цілому. Нове промислове виробництво ґрунтується на великих масивах даних та їх аналізі, повній автоматизації виробництва, технологіях доповненої реальності, Інтернеті речей, що в комплексі сприяє досягненню цілей сталого розвитку [6]. Цифрова трансформація виступає як чинник підтримки сталого екологічного, соціального та економічного розвитку.

Як влучно зазначають Нікітенко В.О., Метеленко Н.Г., Шапуров О.О., цілі розвитку спрямовані на розвиток, який відповідає потребам нинішніх поколінь і гарантує, що майбутні покоління матимуть можливість задовольнити свої потреби. Наприклад, кластер сталого розвитку включає теми, пов'язані з цифровізацією, ІКТ, цифровою трансформацією, цифровою економікою, цифровими технологіями та цифровою трансформацією [1].

Україна займає передові позиції у світі за темпами розвитку сучасних технологій та цифровізацією економіки. При цьому, варто звернути увагу на правове регулювання оподаткування цієї сфери діяльності. Так,

суб'єкти підприємницької діяльності в сфері ІТ досить часто уникають оподаткування, використовуючи прогалини в законодавстві. Такі питання, як податкові втрати та ухилення від сплати податків, є дуже відчутними для країн. Такі явища, як правова невизначеність, подвійне оподаткування та неоподаткування, розмивання податкової бази та переміщення прибутків в юрисдикції з низьким податковим навантаженням негативно впливають на надходження до державних бюджетів [3].

Неоподаткування податком на додану вартість операцій з постачання нерезидентами електронних послуг фізичним особам є порушенням права людини на податки, адже надаючи такі послуги на території України, нерезиденти користуються інфраструктурою та суспільними благами, створеними за рахунок платників податків, при цьому, не беручи участь у їх створенні [3]. Правове регулювання оподаткування ІТ-діяльності повинно здійснюватися на основі відходу від концепції фізичної присутності суб'єкта на території певної держави для його оподаткування [3]. Оподаткування суб'єктів ІТ-діяльності за місцем надання послуг дозволить вирішити проблему реєстрації таких підприємців в юрисдикціях із низьким податковим навантаженням та збільшить надходження до бюджетів тих територій, де знаходяться споживачі ІТ-послуг. Це, на нашу думку, є передумовою досягнення цілей сталого розвитку, адже великі цифрові компанії на сучасному етапі охоплюють значну частину фінансових потоків та значно впливають на економічну ситуацію як в Україні, так і в інших державах. Належне оподаткування цифрових компаній впливає на конкурентоздатність традиційних суб'єктів підприємницької діяльності, які вимушені стикатися із значним податковим навантаженням, на відміну від згаданих цифрових компаній. Крім того, сплата податків суб'єктами ІТ-діяльності забезпечить грошові надходження до публічних фондів коштів і, як наслідок, дозволить належним чином фінансувати задоволення публічних потреб громадян, що, в свою чергу, є основоположною умовою для досягнення таких цілей сталого розвитку, як подолання бідності, сприяння безперервному, всеохопному і сталому економічному зростанню, повній і продуктивній зайнятості та гідній праці для всіх, створення стійкої інфраструктури, сприяння всеохоплюючій і сталій індустріалізації та інноваціям, скорочення нерівності всередині країн і між ними, сприяння розбудові миролюбного і всеохопного суспільства задля сталого розвитку, зміцнення засобів реалізації Глобального партнерства в інтересах сталого розвитку та активізація його діяльності.

Таким чином, розвиток цифрових технологій на сучасному етапі, безумовно, сприяє економічному зростанню у всьому світі. Проте, для досягнення ключових економічних цілей сталого розвитку необхідно забезпечити належне правове регулювання оподаткування суб'єктів цифрової економіки.

Список використаних джерел:

1. Нікітенко В.О., Метеленко Н.Г., Шапуров О.О. Концепція цифрової трансформації як чинник підтримки сталого екологічного, соціального та економічного розвитку. *Humanities Studies*. 2022. № 12(89). С. 142-152. URL: <http://humstudies.com.ua/article/view/266503/262516> (дата звернення: 23.10.2023).
2. Руда М. В., Мазурик М. М. Співпраця України та ЄС у сфері сталого розвитку: огляд перспектив. *Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку*. 2021. № 1. Вип. 3. С. 204–211. DOI: <https://doi.org/10.23939/smeu2021.01.204> (дата звернення: 23.10.2023).
3. Солодан К.В. Правове регулювання оподаткування ІТ-діяльності: порівняльно-правове дослідження: дис. д-ра філософії: 081. Чернівці, 2022. 242 с. URL: <https://archer.chnu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/4674/D0%B4%D0%B8%D1%81%D0%B5%D1%80%D1%82%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F%20%D0%A1%D0%B%D0%BB%D0%BE%D0%B4%D0%B0%D0%BD%20%D0%9A.%20pdfa.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (дата звернення: 23.10.2023).
4. Сталий розвиток. URL: <https://www.ecolabel.org.ua/stalij-rozvitok> (дата звернення: 23.10.2023).
5. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року: Указ Президента України від 30.09.2019 № 722/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text> (дата звернення: 23.10.2023).
6. Федулова Л.І. Тенденції розвитку та впровадження цифрових технологій для реалізації цілей сталого розвитку. *Економіка природокористування і сталий розвиток*. Київ: ДУ ІЕПСР НАН України, 2020. № 7 (26). С. 6-14. URL: <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/166840/4-Fedulova.pdf?sequence=1> (дата звернення: 23.10.2023).
7. Як діяти: державним службовцям про сталий розвиток. URL: https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+SDG101+2020_T2 (дата звернення: 23.10.2023).